

وته‌کانی کاک مه‌سه‌وود بارزانی زۆر له‌جێی خۆیدا، په‌ندیکشه‌ بۆ داها‌توی ورمی (ئوروومیه) ... عارف باوه‌جانی

له 2 حه‌فته‌ی پێش‌وودا سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان، به‌پێڕ مه‌سه‌وود بارزانی، له ولامی په‌رسیاریکی

کانالی (العربییه) دا، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی که ئاماژه‌ی به‌وه کرد که حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان هه‌میشه گرنگیی به پێوه‌ندی و لاتانی دراوسی دعات، ئاماده‌یه بۆ هه‌موو کێشه‌کانیش به‌ریگه‌ی دیالوگه‌وه چاره‌سه‌ر بکریت، به‌لام به‌مه‌رجیک که نه ئیمه ده‌ست بخه‌ینه کاروباری ناوخوا‌ی ئه‌وانه‌وه و نه ئه‌وانیش ده‌ست بخه‌نه نیۆ کاروباری حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانه‌وه.

له پێوه‌ندی به ولاتی تورکیاوه به‌پێڕ بارزانی رایگه‌یاندا که ئه‌گه‌ر ده‌وله‌تی تورکیا بیهه‌وئ به‌بیانوی بوونی تورکمه‌ن له که‌رکوکدا ده‌ست بخانه ناو کاروباری که‌رکوکه‌وه، ئه‌وا ئیمه‌ش پشتیوانی له 30 ملوین کورد ده‌که‌ین که له ژێر سته‌می ده‌وله‌تی تورکیادا، هه‌روه‌ها ئاماژه‌ی به‌وه ش کرد که ئیمه‌ش مافی خۆمانه پشتیوانی له دیاربه‌که‌ر بکه‌ین.

ئهم وته به‌نرخه‌ی بارزانی په‌یامیکی هۆشیارکردنه‌وه‌ی به‌گوئی و لاتانی دراوسی و داگیرکه‌رانی کوردستاندا گه‌یاندا، که له سه‌ره‌وه‌ی هه‌موویان به‌گوئی و لاتنی تورکیادا، بۆ ئه‌وه‌ی باش بزانی که پۆله‌کانی گه‌له‌که‌مان له درێژایی میژوودا هه‌رگیز ئاماده نه‌بوون ملکه‌چی هێزی و لاتانی داگیرکه‌ران بن. داگیرکه‌ران باش ده‌زانی که گه‌لی کورد هه‌رگیز به‌رامبه‌ر به‌تۆپ و فرۆکه و کوشتاری به‌کۆمه‌ل و ئه‌نفال و کیمیاباران و وێرانکردنی گوند و شار و زێد و ئاواره‌یی و ده‌ربه‌ده‌ری وازی له مافه‌ په‌واکانی خۆی نه‌هێناوه، ئیستاش به‌هه‌ر شه‌ه و گیفه‌ی (ئه‌ردوغان) و باندکه‌ی له پێناو وه‌ده‌سته‌هێنانی ده‌نگی ناشیونالیستانی تورکیادا له هه‌لبژاردنی ناو تورکیا که کاتی نزیک بووه‌ته‌وه هه‌رگیز به‌چۆکدا نایه‌ت، گه‌لی کورد هه‌رده‌م ئاستیخواز بووه و هه‌رگیز نه‌یویستوه کێشه‌ی گه‌له‌که‌ی له‌ریگه‌ی شه‌ر و توند و تیزیدا چاره‌ سه‌ر بکات، به‌لام هه‌رده‌م دوژمنان و داگیرکه‌رانی کوردستان ئه‌و شه‌ره‌ نه‌خوازراوه‌یان به‌سه‌ر کوردا سه‌پاندوه.

ده‌وله‌تی تورکیا، ئه‌وه یه‌که‌م جاری نییه که به‌و شیوه‌یه هه‌ر شه‌ه بکات، ئه‌وه پێشه‌ی چه‌ند ساڵه‌ی ئه‌و و لاتیه‌، به‌تایبه‌ت له پاش راپه‌رپینی ساڵی 1991ی گه‌لی کوردمان له باشووری کوردستان، هه‌میشه به‌په‌رسیان و په‌گه‌زه‌په‌رستانی ئه‌و و لاته‌ وه‌ک ئه‌وه‌ی پارچه‌یه‌کی له‌شیان ئازاری هه‌بیت، به‌و نیچه سه‌ربه‌خۆیییه له باشووری کوردستان ئازاریان هه‌بووه و به‌دوای کۆسپ وته‌گه‌ره و به‌هانه‌گرتندا بوون. وێرای ده‌نگدانه‌وه‌ی زۆر باشی ئه‌و وته به‌نرخ و به‌جێبانه‌ی سه‌رۆک بارزانی و پێشوازیی گه‌رمی جه‌ماهر و پۆشنبیرانی کوردستان، له هه‌ندیک پۆشنبیری کوردیش ده‌بیسریته‌وه که گواپه ئه‌و وتانه‌ی سه‌رۆک بارزانی له‌م کاته‌دا نه‌ده‌بوو بگوتریت و کێشه‌مان بۆ ده‌خولقینی و به‌هانه‌ دعاته ده‌ستی به‌په‌رسیانی ده‌وله‌تی تورکیاوه. لی‌ره‌دا پێویسته له‌خۆمان په‌رسیان که هه‌میشه کورد داوای دۆستایه‌تی له ده‌وله‌تی تورکیا کردوه و چه‌ندین جار داوای کردوه به‌دیالوگ و ئاستییه‌وه با کێشه‌کانمان چاره‌سه‌ر بکه‌ین. ئایا هێچ کاتیک تورکیا ئاماده بووه ولامی کورد بداته‌وه و به‌شیوه‌ی دیالوگ و له‌یه‌گه‌ه‌یشتن له‌گه‌ل گه‌لی کوردا بدوئ، سیاسه‌توانان و جه‌نه‌راله‌کانی ئه‌و ده‌وله‌ته هه‌میشه هه‌ر ولامی هه‌ر شه‌ه و خه‌ریکی پلانگیران بوون به‌دژی گه‌لی کورد، که‌وا بێت ناکریت گه‌لی کورد هه‌میشه

خۆیان به کهمدهسهلات و بیهیز له بهرامبهر تورکیا و داگیرکهراندا پێشان بدن. ئیمه ی کورد ههردهم بانگیشه ی ناشتی و برایه تیمان کردوو، بهرامبهره کهمان پێچهوانه لهگه لمان جوو لاوه ته وه . ئیستاش له م سهرده مه دا که سیاسه تی جیهانی زۆر ئالوگۆری به سهردا هاتوو، ئه و زه مانه نه ماوه هه ر ولاتیکی وه ک تورکیا پێی خۆش بێت ولاتیکی دراوسی داگیر بکات و جیهانیش بهرامبهری بیدهنگ بن . بۆ پشتیوانی له قسه کانی سه روکی هه ری می کوردستان کاک مه سعوود بارزانی و پێشاندانی ناره زایی له قسه کانی ئه ردوگان له و پێوه ندیه دا ئه رکی سه رشانی هه موو پارت و لایه ن و رۆشنبیر و تاکیکی کوردستانییه که پشتیوانی له پاراستنی ئه و به شه رزگارکراوه ی کوردستان بێت، له بهرامبهر به هه ره شه و چاو ترساندنه کانیان بیدهنگ و بیهه لویست نه بین .

مه سه له ی بوونی چه ند هه زار تورکه منیک له شاری که رکوودا بووه ته به هانه یه کی هه میشه یی تورکیا که بیهه وئ ده ست بخاته ناو هه ری می کوردستانه وه ، به لام پاریزگایه کی دیکه ی کوردستان هه یه که له داها تودا تورکیا زۆر زیاتر بیانوو به و به شه ی کوردستانییش ده گریت که ئه ویش پاریزگای ورومی و ده وروبه ره .

ئورومییه به هه موو پێناسه یه کی میژوو ییه وه ده یسه لمینی که شاریکی کوردستانییه ، به لام نکۆلی له وه نا کریت که له میژ سا له تورکی ئازهر بایجانی بنده ستی ئیرانییش له و پاریزگایه ده ژین، ده بیته له داها تووی ده سه لاتی کوردستانییشدا له و هه ری مانه ی که کورد و ئازهری پیکه وه ده ژین مافی یه کسانیان هه بیته ، وه ک هاو و لا تیبیه کیش هه ل سوکه وتیان له گه ل بکریت .

پاریزگای ئورومییه به هۆی سیاسه تی داگیرکه رانی ولاتانی کوردستان و ده ستکاری کردنی دیموگرافی کوردستان ناوی ئه و پاریزگایه یان ناوه ئازهر بایجانی باشوور، بۆ ئه وه ی هه ر به و ناوه وه بۆ هه میشه کیشه له نیوان کورد و ئازهری دروست بکه ن . ده کریت بلێن زۆر به داخه وه که ئیستاش له م سهرده مه دا له راگه یاندنی هیندیک لایه نی سیاسی رۆژه لاتی کوردستان له باتیی پاریزگای ئورومییه به پاریزگای ئازهر بایجان ناو دیری ده که ن، پاساویشیان ئه وه یه که ئه و پاریزگایه هه ر به و ناوه چه ندین سا له تۆمارکراوه و دروست نییه ئیمه ناوه که ی بگۆرین، به لام باشتترین به لگه مان ئه وه یه که ریزی می پشوو ی به عسی ئیراق له ته مه نی 38 سا ل ده سه لاتداریی خۆیدا هه میشه به پاریزگای که رکووی ده گوت پاریزگای (ته ئمیم)، به لام هه رگیز راگه یاندنی کوردی له باشووری کوردستان که له و سهرده مه دشا که له شاخ بوون به بیانوو ی ئه وه ی که ئه و پاریزگایه له لایه ن حکومه ته وه ناوی گۆردراوه ناوی که رکوویان نه گۆری به ته ئمیم و ناویان نه ده هیئا .

بۆ هه موو کوردیک که شاره زای میژوو ی دیرن و ئیستای ئورومییه ئه وه باش ده زانی که له پاش رووخانی کۆماری ئیسلامی ئیران کیشه یه کی چاوه روانکراو به ده ستتیه وردانی تورکیا له و پاریزگا کوردستانییه دا به دی ده کریت، که شک و گومان له وه دا نییه له کیشه ی که رکووک گه وره تر بێت، به لام ئه وه ی زۆرجیگای داخ و مخابنه که تا ئیستا هیز و لایه نه کانی رۆژه لاتی کوردستان له ده وری یه ک کۆنه بوونه ته وه بۆ بیرکردنه وه له دۆزینه وه ی چاره سه رییه ک بۆ داها تووی ئورومییه (ورمی) و شاره کانی ده ورو به ری، له هه ر لایه نی ک ده پرسی بۆچوونتان له سه ر ورمی چییه و ده بیته چیی بۆ بکه ین، له ولادا ده لێن با جار ی ئه و کیشه یه را گرین بۆ دوا ین رۆژ که ده گه رپینه وه ناوخی ولات . منیش ده لیم ده بیته ئه و کیشه یه له داها تودا له رپگه ی رپفراندو میکی ئازاددا له نیو دانیش تووانی ئورومییه یه کلابکریته وه ، به لام خۆ ده بیته له ئیستا وه ئیمه ئاگامان له کۆسپه کانی داها تووی ئه و شاره مان بێت . خۆ ده بیته لایه نه کوردستانییه کان هه رله ئیستا وه له هه ولی کۆکردنه وه ی به لگه ودۆکۆمینتی میژوو یی بن بۆکه لک لیوه رگرتنی له داها تودا .

بێدهنگی ئیمه ی کورد لهو بهشه ی کوردستان و خۆته یارکردن و خۆئاماده کردنی لایه نه کانی سیاسی و رۆشنبیری ئازهری مه ترسییه کی و امان پێشان ده دا، که به پشتیوانی ده ولته ی تورکیا رووداوی ناخۆش و زیانبه خش به دانیشه توانی ئورومییه بگه یه نیت.

با هه موومان وته کانی سه روک بارزانی به رامبه ر به سیاسه تی چه واشه کاریی تورکیا به رامبه ر به گه لی کورد بکه ین به په ندیک بو داها تووی پارێزگای ئورومییه له رۆژه لاتی کوردستان. با هه موومان به یه کگرتووی و یه کده نگی وه لامی هه ر داگیرکه ریک بده ینه وه که بیهه وئ به بیانووی بوونی تورکی ئازهری له پارێزگای ئورومییه ئاسایش له خه لکی ئه و ده قه ره تیک بدات.

با ئه و روودا و کیشه نه ی که له م کاته دا به چاوی خۆمان ده بینین بو شاری که رکووک ده یه یه نه پێشه وه، بیکه یه هه ویی هزریکی ژیرانه بو داها تووی شاره کانی رۆژه لاتی کوردستان وهانده ریک بیت بو ئیمه ش که خۆمان بو داها تووی ئورومییه ئاماده بکه ین. با واز له بوونی هزری جیاوازیی سیاسی و حیزبایه تی بینین و بو پاراستنی یه کیتی خاکی رۆژه لاتی کوردستان یه کده نگ و یه ک پلان بین. با هه موومان له ده وری یه ک له کۆبوونه وه یه ک یا کۆنفرانسیک بو ئورومییه کۆبینه وه، هه ره وک کۆنفرانسی به رینی باکو ئازهرییه کانی بنده ستی ئیران که 1100 ئازهری بنده ستی ئیران سه ره پای بوونی جیاوازیی سیاسی و بیرکردنه وه یان هه موویان له شاری باکو پایته ختی ئازهریایان، به پشتیوانی حکومه تی ئازهریایان کۆنفرانسیکی چه ند رۆژیان پیک هی نابوو له سه ره وه ی که له داها توودا چون بتوانن ئورومییه له کوردستان دابرن و بیخه نه سه ر جوگرافیای ئازهریایان.

ئیمه هه رده م به بیانووی نه بوونی پشتیوانی نیوده ولته ی خۆمان بێده نگ ده که ین، من پیم وایه به یه کگرتووی و یه کده نگیش ده توانین تا راده یه کی باش پشتیوانی نیوده ولته ی و سیاسیش بو خۆمان کۆ که ینه وه. نمونه ی به رچاویش و لامه دروسته که ی کاک مه سه وود بارزانییه که چون کاریکی وای کرد میدیاکانی جیهانی هه ژاند. هه ره شه نا په واکه ی تورکیاش له زور و لاتی جیهانه وه به پێشیلکردنی خاکی دراوسی هه لسه نگیندرا، که له سه ره وه ی هه موویان سه روکی په ره له مانی ئیراق و سه روک وه زیرانی ئیراق لێی وه ده نگ هاتن.

هه ر سه که وتوو بیت یه کگرتووی پیزه کانی کوردستانی بو پاراستنی خاک و نیشه تمانان!
عارف باوه جانی، 1 یه بانه مه ری 2707 ی کوردی.